

Upravništvo Ljubljana Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Uredništvo Ljubljana Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22 31-23 31-24
Podružnica Nova mesto Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za tisk in izdajanje
v tujini (P) S. A. MILANO

Kažnjica za Ljubljanske pokrajine na pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za osle kraje
Italije Servizio Conti. Cori Post No 11-3118

JUTRO

Izbava vsak dan čez pošto-
čkovno mesto Ljubljana
za izdajanje vključno s Ponedeljnim
izdajanjem Lr 36.50

Uredništvo:
Ljubljana, Pucnijska ulica št. 5. - Telefon
31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

Erneute Sowjetangriffe erfolglos

Verstärkung des feindlichen Drucks zwischen Bug und Dneistr — Hohe Verluste der Bolschewisten — Erfolgreiche Feindangriffe bei Aprilia und Cassino — Terrorangriffe auf Südostdeutschland — Hull bombardiert

Aus dem Führerhauptquartier, 20. März.
DNE. Das Oberkommando der Wehrmacht
gibt bekannt:

Am Brückenkopf Nikolajew, im Raum
Wessensess und nordöstlich Perwomaisk
blieben erneute feindliche Angriffe erfolg-
los. Eine Kampfgruppe unter Führung des
Hauptmanns Kalberlak hat sich bei die-
sen Kämpfen besonders ausgezeichnet.

Zwischen dem mittleren Ukrainischen
Bug und dem Dneistr verstärkte sich der
feindliche Druck. Die Stadt Winniza wurde
nach Zerstörung aller kriegswichtigen
Anlagen befähigungsgemäß geräumt. Östlich
Proskurov wurden Teile mehrerer sowjet-
ischer Schützendivisionen durch entschie-
sene Vorstöße unserer Panzerverbände
zerschlagen. Hierbei hat sich die Panzer-
aufklärungsabteilung 16 unter Führung
des Hauptmanns Schiller besonders be-
währt. Auch zwischen Proskurov und
Tarnopol wurden den Bolschewisten durch
erfolgreiche Gegenangriffe hohe Verluste
zugefügt. Im Raum Krzemieniez und bei
Kowel stehen unsere Truppen weiter in
schwerem Abwehrkampf.

Im Gebiet der Pripietsumpfe und am
Südrand des Pripiet scheiterten zahlreiche
Vorstöße der Sowjets. Südöstlich Witebsk
kann es zu schweren örtlichen Kämpfen
um eine Höhenstellung, die mehrfach den
Besitzer wechselte.

Im Nordabschnitt der Ostfront griff der
Feind nur an der Narwafront an. Er wurde
nach Abschuss von zehn Panzern abge-
wiesen.

Im Landekopf von Nettuno führte der
Gegner südwestlich Aprilia mehrere von
starker Artillerie unterstützte, aber er-
folglose Angriffe.

Die Verteidiger von Cassino schlugen
gestern erneut alle feindlichen Angriffe,
die während des ganzen Tages mit star-
ker Artillerieunterstützung geführt wor-
den, ab.

In den Abendstunden des 19. März be-
schädigte ein Verband deutscher Torpedo-
flugzeuge beim Angriff auf ein feindliches
Geleitzug vor der nordafrikanischen Küste 5
beladene Frachter mit über 30.000 BRT.

Schwächere nordamerikanische Bomber-
verbände flogen am gestrigen Tage bei
unsichtigem Wetter von Süden nach Süd-
ostdeutschland ein und warfen an mehre-
ren Stellen Spreng- und Brandbomben. Die
Schäden und Verluste sind gering. 23
feindliche Flugzeuge, darunter 24 viermo-
torige Bomber, wurden vernichtet.

In der letzten Nacht warfen einige bri-
tische Störflugzeuge Bomben in West-
deutschland und im Raum von Berlin.

Deutsche Kampfgeschwader griffen den
britischen Hafen Hull mit zahlreichen
Spreng- und Brandbomben an. In den Ziel-
räumen entstanden ausgedehnte Brände
und schwere Zerstörungen.

Durch Seestreitkräfte, Bordflak von Han-
delsschiffen und Marineflak wurden in der
Zeit vom 11. bis 20. März 41 feindliche
Flugzeuge abgeschossen.

Največja prevara v svetovni zgodovini

»Times« priznava goljužijo z atlantsko listino

Stockholm, 20. marca. Atlantska listina,
ki sta jo Roosevelt in Churchill z ogrom-
no agitacijo preglašala kot izraz in obet
tega stoletja ter jo vrgla narodom zemlje
za vabo, že davno ne predstavlja drugega
kakor največjo prevaro v svetovni zgodovi-
ni. Anglički zunanji minister Eden je to
že priznal in polagoma delajo isto listi v
Angliji in Ameriki. Poudariti moramo, da
je sedaj tudi »Times« prišel uvodnik, v
katerem je izjavil, — čeprav prikrit, ker
občuti neprijetnost priznanja, — da je bila
atlantska listina le vaba in kupa papir-
ja. »Times« namreč ugotavlja, da »niso
imeli nikdar namena, doletiti z atlantsko
listino političnih temeljev. Britanski list

pravi nato, da ni bila atlantska listina
niti dokument pogovora za bodoči mir,
vendar ne more prikriti velikanske podlo-
sti tega velikega slepnega manevra in
zato pripominja: »Popolno zanikanje na-
čel o pravici samoodločbe narodov, ki je
postavljena v atlantski listini, bi bil brez
dvoma ukrep, čigar neprijetne posledice
bi bile neizbežne.« Hinarvsko pa pripomi-
nja list, »da bi bilo vztrajanje na načelih
samoodločbe v škodo zahtev naštene poli-
tike vojaške varnosti in gospodarske or-
ganizacije še usodnejše.

Tako poizkušajo prevaram in malim
narodom prikriti največjo Rooseveltovo in
Churchillovo izdajstvo.

Izdajalsko delo Savojev

Nova razkritja južnoitalijanskega tiska

Benetke, 19. marca. Obsežna razkritja
o izdajalskem delovanju članov bivše kra-
jevke rodbine prinaša v Neaplju izdaja-
joči časopis »Il Risorgimento«. List žigo-
va predvsem »breznarodno razpoloženje
prestonaslednika Umbertoja, ki je v zad-
njem času postal »trgovski potnik«. Z raz-
nim potovanji je poizkušal navezati za-
sebnost diplomatske odnose med »svojsko
rodbino in posameznimi zavezniki. Ker v
sedanjem času nima nobene države na
zemlji interesa, da bi bila v prijateljskih
odnosih s kraljevsko rodbino, ki ima po-
polnoma razvrzane temelje, mora Umberto
pri svojih pogajanjih nekaj nuditi. List
nadaljuje, da vemo, da se je Umberto po-
gajal z De Gaulleom. Francozi, ki danes
na cassinskem bojišču in pri Nettunu do-
prinašajo najtežje krvne žrtve, tega ne
delajo, da bi Italijo rešili, temveč, da bi si
zagotovili del plena. De Gaulle bi bil za
savojski dom lahko dovozen le v primeru,
ako bi mu nudil mnogo več, kakor mu že
stat obljubljujejo Angloameričani in Mo-
skva. Ker poznamo De Gaullovo zahtevo
proti Italiji, moramo s strahom in grozo
gledati na njegove razgovore s prestolo-
naslednikom. List piše popolnoma odkrito,
da Savojev ne gre za Italijo, temveč le
za dinastijo. V zvezi s tem je zlasti zani-
mivo Umbertovo potovanje k boljševiške-
mu tolovajskemu poglavarju Titu. Umber-
tovi razgovori s Titom so se vršili v vsej
tajnosti. To dejstvo mnogo pove. Ako bi
bila to poštna pogajanja, ne bi bile taj-
nosti prav nič potrebne. »Il Risorgimento«
svari ob koncu pred savojsko politiko, ki
se prav nič ne ozira na dobro države in
ki se meni le za dinastične interese.

V Londonu in Washingtonu so užaljeni

Zeneva, 20. marca. Sovjetsko priznanje
Badoglijeve vlade smatrajo v Angliji in v
Zedinjenih državah za dejanje, ki nikakor
ni v skladu z vojaško zvezo in s koalicijs-
kimi pogodbami zaveznikov. Zunanji mi-
nister Eden je bil celo prisiljen izjaviti v
spodnji zbornici upanje, da bo Sovjetska
zveza v bodoče tako postopala za Anglijo,
kakor ona za Moskvu.

Po poročilu »Associated Pressa« iz Wa-
shingtona je »samovoljno« priznanje Ba-
doglijeve vlade v tamkajšnjih diplomats-
kih krogih povzročilo živahno razpravo
o vprašanju, ali v Moskvi pri svojih
odločitvah v evropskih političnih vpra-
šanjih namenoma nejo konzultirati Ve-
like Britanije in Zedinjenih držav. Vlade
uradnike v Washingtonu je posebno
razjezilo dejstvo, ker se Sovjetska zveza
sploh ni ozirala na posvetovalni odbor treh
sil, ki so ga v Londonu ustanovili po mo-
skovski konferenci in čigar naloga je prav
obravnavanje takih vprašanj.

Razširjenje legarja v Neaplju

Zeneva, 19. marca. »Legar je prav tako
nevaren nasprotnik kakor Nemec«, piše v
južno Italijo poslani poseben dopisnik de-
molističnega lista »Oran-Republicain«. V

svojem poročilu pravi, kako se je po pri-
hodu ameriške vojske v Neapelj izredno
razširila epidemija legarja. Izkazalo se je,
da so civilna pomožna sredstva nezadost-
na, da bi preprečila razširjenje te kužne
bolezni. Zlasti prometna sredstva in pro-
tiletalska zakonodaja, šole in univerze so po-
stala prava infekcijska ognjišča. Le kakih
46.000 ljudi izmed poldruga milijona
prebivalcev so lahko cepili. »Naše čete so
se izkrcale v Evropo, piše dopisnik, »da
bi tjakaj prinesli štiri svobodočine, toda,
ali naj jih bodo deležni le mrlič prebival-
stva, ki ga je zdesetkoval legar?«

Izdajalci usmrtili izdajalca Pucheja

Zeneva, 13. marca. Tako zvano franco-
sko vojaško apelacijsko sodišče je v petek
izdal priziv proti smrtni kazni, ki je bila
izrečena proti bivšemu notranjemu mi-
nistru Pucheju v Vichyju, javlja Reuter iz
Alžira.

Zeneva, 20. marca. Bivši vichyjski no-
tranji minister Pierre Puchej je bil v po-
nedeljek zjutraj ustreljen, javlja Reuter iz
Alžira.

S tem se zaključuje usoda izdajalca, ki
so ga sedaj izdajalci umorili po nalogu
Moskve.

Pierre Puchej, ki je bil danes ustreljen,
se je rodil l. 1899. Po končani študiji
je bil najprej učitelj. Okrog l. 1920 je pri-
šel v industrijo, kjer je polagoma postal
eden izmed vodilnih industrijecev. Sredi
februarja l. 1941 je admiral Darlan pokli-
kal Pucheja za državnega tajnika za in-
dustrijo v Vichyju. V istem svojstvu je na-
trajno ministrom, ki ga je v novembru
prevzel kot minister. Z izkoriščanjem svo-
jega položaja je Puchej skupno z Darla-
nom pripravil izdajstvo maršala Peta-
na. Svoje premoženje in premoženje pri-
jateljev je spravil v severno Afriko in je
v trenutku, ko so se Angloameričani tam-
kaj izkrcali, izginil preko španske meje.
V Alžiru pa ga niso tako sprejeli, kakor
je pričakoval. Po Darlanovi smrti ga je
dal general Giraud zapreti ter poslal v
prognanstvo v južni Alžir. Novega na-
sprotnika je dobil Puchej v novodovoljeni
komunistični stranki, ki ga je zasledovala
kot bivšega zastopnika reakcionarne sku-
pine francoskih podjetnikov in notranje
ministra vichyjske vlade. S podporo ge-
nerala de Gaulle so izposlovali komunisti,
da je prišel pred sodišče, ki ga je obsodilo
na smrt.

Degolistični varalni manevri

Sofia, 20. marca. Po vesti kairskega lista
»Al Mokattane« je degolistična agencija AFI
razširila v inozemstvo, zlasti v Zedinjenih
državah, potvorno vest, da je prišlo do nespo-
razumov med kristjani in mohamedanci v Li-
banonu. Zaradi tega degolističnega manevra
je libanonska vlada priporočila domačim li-
stom, naj bojkotirajo vesti agencije AFI.

Odbiti ameriški letalski napadi

Berlin, 19. marca. O ameriških bombniških
oddelkih, ki so danes z juga prileteli do pod-
ročja Reicha smo zvedeli, da so se sovražni-
kovi bombniški oddelki po raztresnem od-
metu bomb ob 14. popoldne obrnili in odleteli
domov. Kakor ob prihodu so jih tudi ob po-
vratku nemški lovci in rušilci stalno napadali
ter se spustili z njimi v hude letalske boje.
Opazili so mnogo sestrelitev.

Berlin, 20. marca. Močne skupine nem-
ških lovskih in rušilnih letal so se v ne-
deljo od 13 do 15 popoldne zapletle v dalj-
še silovite letalske boje s severnoameriški-
mi bombniki, ki so z juga prodrli preko
alpskega področja. Prvi letalski boji so se
odigrali že južno od Alp na severnem
Hrvatskem. Več sovražnih bombnikov in
poedine lovce za dolge polete so Nemci
zrušili v bojih.

Berlin, 20. marca. DNE. Pri napadih se-
vernoameriških terorističnih bombnikov na
južnonemško ozemlje so Američani dne
19. marca po dosežanih poročilih izgubili
20 štirimotornih bombnikov in še ne to-
čno ugotovljeno število lovcev. Bombniške
formacije, ki so letale v močni lovski za-
ščiti, so nemške lovce in rušilne jate za-
sledovale vse preko italijanskega področja
tja do Stajerske. Tako se jim je posreči-
lo, da so ameriškim bombniškim oddel-
kom preprečila strnišne napade. Letala so
morala zasolino odvreči svoje bombe, ki so
padle na nenaseljena kraja.

Sovražna letala nad Bratislavo

Bratislava, 20. marca. Uradno objavljajo:
Dne 17. marca so skupine sovražnih letal
prelete slovaško ozemlje ter vrle nekaj ruši-
nih in zažigalnih bomb na okolico Bratislave.
Zaradi slabe vidnosti so zgrešile svoje cilje ter
ni nastala niti osebnosti niti stvarna škoda.

Letalska bitka nad severno Italijo

Berlin, 19. marca. Dne 18. marca popoldne
so oddelki štirimotornih ameriških bombnikov
v močni lovski zaščiti prileteli v dveh valovih
nad gorjo Italijo. Za pred obalo so trčili ob
energično nemško lovsko obrambo »Messerschmitti«
in italijanski lovci so trdovratno za-
sledovali v veliki višini letelce bombnike ter so
kljub močni lovski zaščiti, ki je bila razpore-
jena v raznih višinah, neprestano napadali. Za
nekaj minut po spopadu se je zrušilo nekaj
severnoameriških lovcev. Po razbitju letalske
obrambe so nemški lovci napadli strnišne le-
teče ameriške bombnike. Uselo jim je, da so
posamezne bombnike izločili iz skupne in jih
sestrelili, ostala letala pa so prisilili da so
brezčilno odvrli svoje bombe.

Nov terorističen napad na Rim

Rim, 19. marca. V soboto je bil Rim znova
žrtev hudega anglo-ameriškega terorističnega
napada. Sovražni letalci so si tokrat izbrali kot
cilj predvsem tesno naseljen stanovanski
okraj »Quartiere Italia«. Z zažigalnimi bo-
mami so obsuli v tem predelu ležečo obširno
področje univerzitetnih poliklinik. Podrlo so
se številna poslopja. Žrtev je precej. Tudi
škoda je velika.

Napad angloameriških letalcev na vatikanska vozila

Rim, 20. marca. V petek je neko anglo-
ameriško letalo napadlo vatikanski tovorni
avto Rimska poročevalska služba javlja, da je
bil sofer ubit, sopotnik pa težko ranjen. Tudi
v soboto zjutraj je bil napaden vatikanski
avtomobil blizu Rima. Potniki so bili ranjeni.
V obeh primerih so bila vozila pravih ozna-
čena z vatikanskimi znaki in s papeškimi bar-
vami.

Zopet kršitev švicarske nevtralnosti

Bern, 20. marca. Uradno objavljajo, da
so v nedeljo popoldne ameriški štirimo-
torni bombniki znova kršili nevtralnost
švicarskega ozračja. Pri Fehraltdorfu, pri
Kirchbergu (Toggenburg) in pri Diessen-
hofnu so strmoletno letala ameriškega štiri-
motorna letala, v Dübendorfu pa je moralo
zasolino pristati 12 bombnikov.

Peta in Clermont-Ferrand

Vichy, 19. marca. Državni poglavar maršal
Peta in danes dopoldne odpotoval v Cler-
mont-Ferrand, da se pokloni žrtvam anglo-
ameriškega terorističnega napada.

Potopljivi ameriški podmornici

Amsterdam, 20. marca. Ameriško mornari-
sko ministstvo je objavilo, da nima vesti o
dveh podmornicah, ki jih je treba smatrati za
izgubljeni. Gre za podmornico »Capela«
in »Sculpin«, ki sta imeli po 1500 ton in kakih
75 moč posadke. Poročilo pravi, da sta se
potopili najbrže na Pacifiku.

Vezuv bruha

Amsterdam, 19. marca. Angleška poro-
čevalska služba javlja, da od večerajšnjega
večera Vezuv zopet deluje in bruha žareče
tokove lave. Dva toka sta se razvila z
vrha preko tretjine severne strani gore,
slabši tok pa se spušča v vzhodni smeri.
Nad goro plava velik temnored oblak.
Svojevstran rdeč sij je pončil ob ure do
ure bolj viden. Iz Vezuva dvigajoče se
oblake vidijo celo v Neaplju.

Stockholm, 20. marca. Po Reuterjevi
vesti iz Neaplja je v noči na nedeljo pri-
šel delovati Vezuv. Njegov izbruh je pre-
cej resen in močnejši kakor vsi od leta
1906, dalje. Strokovnjaki menijo, da za
sedaj še ni mogoče napovedati, ali bo de-
lovanje povzročilo večjo škodo. Doslej še
niso izvršili nikajnih evakuacij, vendar pa
postaja položaj resen.

Novi sovjetski napadi ostali brez uspeha

Ojačanje sovražnikovega pritiska med Bugom in Dne-
strom — Velike boljševiške izgube — Brezuspješni sovražni
napadi pri Apriliji in Cassinu — Teroristični napadi na
južno Nemčijo — Bombardiranje Hulla

Führerjev glavni stan, 20. marca. DNE.
Vrhovno poveljništvo oboroženih sil ob-
javlja:

Ponovni sovražnikovi napadi na nikola-
jevsko predmostje, na področje Voznesen-
ska in severovzhodno od Prvomajska so
ostali brez uspeha. V teh bojih se je po-
sebnost odlikovala bojna skupina pod po-
veljstvom stotnika Kalberlaka.

Med srednjim ukrajinjskim Bugom in
Dnestrom se je sovražnikov pritisk oja-
čil. Po uničenju vseh vojaško važnih na-
prav so naše čete na povelje izpraznile
mesto Vinica. Vzhodno od Proskurova so
naši oklopniški oddelki z odločnimi sunki
razbili dele več sovjetskih strelskih divizij.
Pri tem se je posebno obnesel 16. oklop-
niški izvidniški oddelki pod vodstvom
stotnika Schillerja. Tudi med Proskurovom
in Tarnopolom smo zadali boljševikom z
uspešnimi protinapadi velike izgube. Na
področju pri Kremenju in pri Kovelju
bijejo naše čete še nadalje težke obrambo-
ne boje.

Na ozemlju Pripijetskih močvirij in na
južni obali Pripieta so se izločile števil-
ni sovjetski sunki. Južnovzhodno od Vi-
telskega je prišlo do težkih krajevskih bojev
za višinsko postojanko, ki je večkrat me-
njala lastnika.

V severnem odseku vzhodnega bojišča je
napadel sovražnik le na fronti pri Narvi.
Po uničenju 10 oklopnikov smo ga za-
vrnili.

Na nettunskem predmostju je izvedel
nasprotnik južnovzhodno od Aprilije več,
z močnim topništvom podprtih, a brez-
uspešnih napadov.

V večernih urah 19. marca je oddelki

nemških torpednih letal, ki je napadel pred
severnovzhodno obalo sovražnikovo ladijs-
ko spremljavo, poškodoval pet motorje-
nih tovornih parnikov z več kot 30.000 to-
nami.

Slabši severnoameriški bombniški od-
delki so večeraj podnevi pri vremenu, ki
je oviralo vidnost, z juga prileteli v južno
Nemčijo ter vrli na več mestih rušilne
in zažigalne bombe. Škode in izgube so
majhne. Uničili smo 25 sovražnikovih le-
tal, med njimi 24 štirimotornih bombnikov.
V pretekli noči je nekaj britanskih mo-
tilnih letal vrlo bombe na zapadno Nem-
čijo in na berlinsko področje.

Nemške bojne jate so z rušilnimi in za-
žigalnimi bombami napadle britansko luko
Hull. Na cilju so nastali obsejni požari in
težka razdejanja.

Pomorske edince, protiletalsko topni-
štvo na trgovskih ladjah in protiletalsko
topništvo mornarice so od 11. do 20. mar-
ca sestrelili 41 sovražnih letal.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 20. marca. Vojno poročilo z
dne 19. marca se glasi: Z bojišč nimamo
ničesar javiti.

Helsinki, 20. marca. Današnje finsko
vojno poročilo pravi:

V Finskem zalivu je naše obalno topni-
štvo pregnalo sovražno četo, ki se je z
motornimi sankami poizkušalo približati
neki finski postojanki. Na Karelski ozi-
ni, na Aunuski in na Maaselkaški ozi-
ni smo na petih mestih odbili sovražnikove
napadalne čete. Z ostalih bojišč nimamo
kaj javiti.

Uspešni obrambni boji na severu vzhodnega bojišča

Berlin, 20. marca. DNE. Dne 17. marca
so boji tudi v severnem odseku vzhodnega
bojišča znova oživeli. Razen pri Neve-
likov, kjer je sovražnik izgubil 34 oklopni-
kov, so boljševiki na severu vzhodnega
bojišča napadli z močnejšimi silami še
vzhodno od Ostrova, nadalje severno od
Pskova in ob Narvi. Ti sunki so se z iz-
gubo 82 sovjetskih oklopnikov razbili ob
odporu nemških grenadirjev ter estonskih
in latvijskih prostovoljskih oddelkov. 14
oklopnikov je bilo izločenih iz boja pri
Pskovu, kjer so izkoristili boljševiki od-
mor v bojih za to, da so znova izpopolnili
svoje težke zbite oddelke. V zgodnjih ju-
tranih urah v petek je nemško topništvo
zasulo sovražnikovo zbirališča s težkim
ognjem. Kmalu nato so tudi boljševiki
prišli svoj pripravljalni ogenj, na kate-
rega so nemški topovi takoj odgovorili. V
zaščiti tisccev granat in umirne megle so
boljševiki nato napadli na ozkem prostoru
istočasno na sedmih točkah. Večina
sunkov je obšla že v zapornem ognju,
ostale napade na so nemški grenadirji od-
bili v ogorčenih borbah. Tudi oklopni-
ki niso mogli preprečiti, da ne bi sovražni-
kov napad propadel. 12 so jih uničili na-
padalni topovi, tri so raztrale mine, dva
pa se nista mogla več premikati.

Nadaljnje številne oklopnike je izgubil
sovražnik ob Narvi, ko je ponovno poiz-
kušal prebiti nemške postojanke južno-
zapadno od mesta. Nemški »Tigri«
in napadalni topovi so uničili 28 sovjetskih
oklopnikov, izmed katerih jih je bilo 22
tipa »T-34«. Ker so nemške havgice, me-
talci in se protitankovsko topništvo pra-
včasno razbili razna sovražnikova zbirali-
šča, je obstojal ves uspeh sovražnikovega
napada v treh krajevnih vdorih, ki so
bili takoj zatezeni.

Zaradi težkih izgub je boljševiška de-

javnost 18. marca precej popustila. Sov-
jetske čete so se omajale na slabše kra-
jevne napade na istih točkah kakor v pe-
tek. Vsi so se izločevali. Ob tej priliki so
se znova proslavili latvijski prostovoljci
pri Ostrovi, estonski oddelki pa pri Narvi.

Hude sovjetske izgube

Berlin, 19. marca. V vojnem poročilu z
dne 14. marca omenjeni 59. nemški ar-
madni zbor pod vodstvom generalnega
poročnika Friedricha Wilhelma Schultza
je zadal boljševikom v desetdnevih bojih
na področju južno od Šepetovke izredno
težke izgube. Po silovitem tritretturnem
topniškem ognju so sovjetske čete 4. mar-
ca napadle obe krli tega zbora z močni-
mi pehotnimi in oklopniškimi silami in
osvojile nekaj ozemlja. Po smeri sunkov
se je moglo ugotoviti, da je hotel sovraž-
nik zapreti avtomobilsko cesto južno od
Storo-Konstantinova ter obkoliti in uničiti
nemški armadni zbor. Boljševiki so po-
novno poizkušali skleniti obroč, kar pa se
jim ni posrečilo. Kljub vsem težavam
obrambene boja in popolnoma zablata-
nega ozemlja so nemške čete odbile napade
in uničile že v prvih treh dneh 164 sovjet-
skih oklopnikov. Kljub temu so boljševiki
naslednje dni vzdrževali svoj pritisk s 16
strelskimi divizijami, dvema oklopniškima
zborama in dvema topniškima divizijama.
S to množico so napadli predvsem za-
pore vzhodno in severovzhodno od Storo-
Konstantinova, v sedemdesetih težkih bo-
jih pa je sovražnik dosegel le malenkostno
zmanjšanje nemške bojne črte. Ta nezna-
na pridobitev ozemlja je je poleg tisočev
padlih in ranjenih stala 195 oklopnikov,
63 topov vseh kalibrov, 129 strojinic in
metalece granat, 35 protitankovskih pušk
in mnogo ostalega orožja.

Sovražnikovi napadi pri Cassinu odbiti

Berlin, 20. marca. Medtem ko so se južno-
vzhodno od Aprilije izjalovili napadi sovraž-
nih napadalnih in izvidniških skupin, so se
nemške napadalne akcije na nettunskem pre-
dmostju 18. marca uspešno končale. Z njimi so
Nemci uničili več odpornih gnezid in priveli
ujetnike. S podporo ladijskega topništva je
sovražnik ojačil svoj topniški ogenj.

Središče bojev na južnoitalijanskem bojišču
predstavlja bitka za Cassino, ki je tudi večeraj
divjala z nezmanjšano silovitostjo zlasti v bli-
žini kolodvorov. Nemški padalci in grenadirji,
ki so jih uspešno podpirali letalci, so odbili
vse sovražnikove napade z veliko uporabo ma-
teriala, čeprav je stalno dovažal orožja. Pri
tem so ponovno zavzeli izgubljene grške ru-
ševine in severovzhodnem delu mesta.

V ostalih odsekih južnoitalijanskega bojišča
je potekel dan brez posebnih dogodkov. Pri
Caste'fortu je imel sovražnik pri izvidniških
sunkih izgube, ob jadranski obali pa so pri
Villa Grandi Nemci odbili sovražno izvidniško
skupino.

V luči dveh socializmov

V slovenski ljudski oddaji ljubljanskega radia je v nedeljo opoldne predaval g. Stanko Sedlak. Obravnaval je snov, katere se je bil na kratko dotaknil v svojem idejnem članku v »Jutru« dne 7. t. m. »Zakaj sem nacionalist«, namreč nujno povezanost nacionalne ideje s socialno. Nacionalizem ni popoln, ako ni prepleten s pravo socialno miselnostjo, socializem brez nacionalizma pa se izrodi v materialističen nazor, ki s svojim zanikanjem vseh duhovnih vrednot človeštvo nujno vodi v propast, kakor najbolje dokazuje uničujoče početje protinarodnega komunizma. G. Sedlak je med drugim izjavil:

Koliko je bilo rečeno besed? Koliko jih je bilo zapisanih? Koliko zborovanj, koliko demonstracij in manifestacij, koliko vpitja in štrajkov in med vsemi temi čudovitimi izrazi človeškega hotenja, njegove volje, njegovih stremeljenj in njegovih zahtev plava mistična gloriola zaželjene oblike človeške družbe, ki naj bi se uresničila z nekim socializmom, z nekim pojmovanjem po konkretni, pošteni, znosni in pravični družabnosti, z ustaljenimi, po vzorcih večne pravice ukrojenimi odnosi med človekom in človekom, med narodom in narodom. To osnovno hotenje človeka, da bi razčistil odnose in razmerja med samim seboj in svojim bližnjim, je staro ko človek sam. Ko je človek prvič prišel za kije, se je poleg vseh svojih drugih ciljev toril, morda nehoti, da boljši položaj in ugodnejše razmerje med seboj, svojim rodom in svojim plemenom do drugih, njemu bliže ali dalje stoječih soljudi.

Tako je šla nit človekovega razločevanja med seboj in svojim višjim in gospodujočim dalje, preko sužnjav in mimo tlačanov prejšnjih vekov do modernega vprašanja proletariata. Problem pa je danes tem bolj pereč, ker naj bi se ves današnji boj, ki je nekaj let poiziral najboljše človeške moči, vojeval za novi svet, v katerem bi se naj uresničila prabita želja človekova. Milijoni so potrdili svoje koncepte, vsak svoj program in vsak svoje načrte v neprestanem trpljenju in pretakanju krvi, in to v dobro enemu samemu bitju, ki se mu pravi človeku? Prehajamo in absurd in kontrast, ki postaja še bolj tragičen v sodobni človeški drami če pomislimo, da nekde v ozadiju v zakulisju klanja in nečloveških žrtvah stoji Jud, in scenarist in režiser dolgega dialoga, v katerem sta se partnerja zagrizla drug v drugega v borbi na življenje in smrt.

Vprav Zid, oni večni trgovci z zlatom in človekom, je poznal človekovo zadnjo željo in poslednji sen o sreči, ki naj bi jo dočakal na tem svetu, poznal je človekov egoizem in željo po ugodju in bogastvu, poznal je do dobra vse najslabše, kar je v človeku skritega in končno je bil Jud, ki mu je to najslabše vabil in klical k življenju z besedami, da bo dosegel potem človek uresničitev svojih prastarih stremeljenj in želja. Tako je človek s svojimi podivjanji in izmaščeni goni postal kontrast s samim seboj in s svojimi cilji. V zaslepljenem in podžiganem pehanju se je pognal naprej, dvigal pesti, da bi razbijal, je grozil in preklinjal. Ta je počasi postal judovski komunistični socialist, ki je bil vedno manj in manj človeški, pa tudi vedno manj socialen. Z zarotami, z umori in uboji so se borili za dobro človeka. Z ugaslimi ognji vsega človeškega v sebi so menili prižgati plamenice novega človeka in novega sveta!

In če pogledamo danes v urade, pisarne, tovarne in obrtniške delavnice, med ljudi, delavce, njihovo povezanost, solidarnost in vzajemnost, se bodo človeku odkrivale one pomanjkljivosti in vsi oni nedostatk, ki jih noben sistem, pa naj se imenuje tako ali tako, odpraviti ne bi mogel, ker so vsi ljudje na glede na to, kako jih ta ali oni materialistični socializem poimenuje: proletarijat ali buržujzjo, malomeščanstvo, kapitalizem in podobni strokovni nadevki, razgrizeni od vseh mogočih elementarnih slabosti lastnosti človeškega karaktera, ki so jih današnje kaotične prilike še v večji meri poklicale k življenju in uveljavljanju (zavist, sovraštvo, egoizem itd.).

Kje je krivda? Kje je resnica?

Ni dvoma, krivda je pri zgrešenem človeku in pri Judu. Komunizem je religija judovske trgovine, je pajčevina, v kateri se nabirajo ljudje pokvare in ljudje lakoverja, prepleteni s svojimi lastnimi željami, privezani na židovske obljube, hlapčevsko upogojeni po lastnem egoizmu, pripravljeni za vse najslabše, da dosežejo svoj položaj in svoje mesto. In tako judovski komunizem hazardira s človeškimi dušami in njihovim vrednotami, s človeškimi eksistencami in z življenji samo v en smoter in za en sam cilj: za oblast in za glatnost. Tako je židovski trgovec izdal in propagiral svoje slovarčke tuč, da je vanj lahko zapisal: komunizem, socializem, materializem, dialektika in podobno ter je pri vsem tem pristavil, da vse to vodi človeka v srečo, le upreti se je treba in razrušiti zunaj in v sebi vse, kar te dela za človeka. In ceremonialni človek se je obdal in nakinčal z emblemi in kokardami in pod prapori svojega rdečega suženjstva korakal počv v jetnišnice kot vlečeno živinčv v klavničv — pa to ima vsaj nekaj zle slutnje in se mu pred vrati usmehovalnice, ki diši po krvi, upira, da bi čez prag stopilo — samo človek ne — ta je navajen hoditi s peskom in brni v oči in gledati jasno, ta je zmožen sklepati in spajati absurde z logiko in logiko z absurd, samo človek je zmožen ogreči vero, ki mu govori besede ljubezni, resnice in dobrote ter si kupiti karlo za partijsko pripadnost v veri, da si je priboril vstop skozi vrata, ki vodijo v paradiz! Kot se s človekom plemenost in želja po njej poraja in dviga, tako s človekom zopet pada in poginja. Samo v sled zaslepljenega fanatizma, samo zato, ker jih je naščuvala neka kominterna, ker jih je osvobodila za konitih vezi in jim ponudila kost ki ji pravijo socializacija, rdeči raj in sovjetski red.

Tako je nastajal monopol za »srečo«, za gospodarsko in duhovno »srečo« človeka. Kot se radi nevednosti človekove ustanavljajo razne pisarne in biroji, ki imajo en sam namen »reševati« »informirati« in »pomagati« človeku, tako je nastal tudi judovski uradni socializem, ki je najsonovnejša in najbolj upravičena človeška hotenja menil izrabiti v nove kupitve in nova izkoriščanja. Monopolizirani socializem s komisariji in komisarijevičv s političnimi urami in mitingi, s taborišči in jetnišnicami, s terorjem in z biči, z likvidacijami in čekistično policijo — vsa moč sredstva za dosego in ohranitev človeškega raja, človeške sreče.

Človeške sreče brez narodnosti, brez kulture, brez žive umetnosti, brez lepote, brez poštenja in resnice, brez ljubezni, brez družine, brez zakonov, brez Boga!

Tu, prav pri marksistični negaciji in v postavljanju pravih dobrin človekove in človeške osebnosti pa pričena naš pravi socializem, začena oni duhovni socializem, ki je last vsakega posameznika, jedro in plod njegovega karaktera, njegove vere in njegove prave in resnične srčne kulture, ki je baza njegovega socialnega zadržanja in obnašanja do svojega sčloveka. Nikjer namreč ni zapisano, da pripadnost h komunističnemu partijstvu overavlja človekovo socialnost. In ta je ono, kar more in lahko pomaga človeku — bratu tovarišu v delu in prijatelju, sodruhu in družbi vsakdanjega človeškega dela in izživljanja na katerem koli področju. Zato čim manj komunistov-socialistov in čim več socialnih ljudi. Razumljivo je, da je treba, da je nujno, da vsa človekova socialnost v nekem urejenem in organiziranem delovanju merodajnih dosega tiste, ki jim je namenjena, da je zato treba urejenih razmer, sistematskega dela, po katerem se vrši vsa administracija državnih in izvenzdravnih poslov, da je nujna neka močna in dalekosežna zakonodaja, ki gradi in črpa iz moralnih temeljev — toda za vse to je treba samo razumnih in poštenih ljudi, treznih misli in dobre volje.

Vsem bo danes odigravajoča se drama človeštva zapustila pečat velikega usodnega doživljanja v večji ali manjši meri. Globlje ali plitkeje bo vrezala za vse to ali ono spoznanje, ki mu je bilo večerjše tuje in nedostopno. Iz spoznanja in doživljanja, iz izkustev in nesreč, iz vojne in kriviti, iz vsesplošnega uničevanja kulturnih in materialnih dobrin ki so delo in last človeka in družbe, sedaj pa žrtve značnega gangsterstva in barbarstva, iz bede in nemorale, iz vsega zla, ki se je razlilo čez svet in človeštvo, je treba novemu redu odprti pot v nov svet, v pravi novi red novega človeka — novi red, ki bo lepši in vrednejši kakor je bil večerajšnji njevega očeta. Iz teme sovraštva mora čim jasneje, svetleje in priprečevalneje vstajati svet, ki si bo prijateljsko podajal roke v delu z naravo, v harmoničnem umirjenju in iztizenjenju v onem zadnjem spoznanju, da smo namram veliki Usodi, namram Bogu, neskončno majhni in da je edina dolžnost, edini cilj in edini pametni smoter urediti razmerje med nami in njo in končno z razumom v okviru srca graditi in dopolnjevati veliko stavbo človeške zajednice.

Na podlagi omenjenih spoznanj, ki jih bomo ljudje po človeško doživeli in sprejeli vase kot neobhodno potrebno vrednoto, smemo upati, da se bodo ob novih socialnih ljudeh porazgubili razni zgrešeni materialistični pojmi o socializmu, kakršni so marksizem, trockizem in leninizem. Pri nas so iz tega komunistično-socialističnega mozaike uspeli tisti, ki so propagirali dosego sreče s pokolji, požigi in umori...

Tukaj pomagaa samo iztizenjenje, ki prihaja med nas žal šele ob uri najtežjih in največjih nesreč. Toda v vsesplošnem razsulu, ki ga povzroča bestialni komunistični človek, se odkriva toliko bolj zaželena dobrina regeneriranega človeka. Kajti krivda vsega je končno spet tam, kjer se začenaajo vse krize in vse bolzmi, namreč pri človeku. S podivjanjem, s korupcijskim in pokvarjenim človekom se je zlo zadalo in razpaslo in le z dobrim in poštenim človekom je ga mogoče ozdraviti.

S kadrom pedagogov, vzgojiteljev in učiteljev, ki se bodo zavedali velike moralne odgovornosti pred samim seboj, narodom, državo in Bogom, ki bodo vedno v stanju dajati svoj poln odgovor za svoje delo, bo mogoče vzgojiti rod ljudi, ki bodo v stanju opravljati veliko kroženje človeškega veletoka, v katerem bo slehernemu jasno, kaj je socializem in kaj je nacionalizem. To dvoje pojmov je prav gotovo bistvena vsebina človeka njegove osebnosti. Po teh vidikih bodo vzgojili mladino, da bodo mladi združeni v delu in študiju, da bodo delavci in inženjerji njim predpostavljeni, tehnik in obratovodje vsi za enega in eden za vse, za dobro njih samih in naroda. Vzgojili bodo s tem tudi družino, da si bosta žena in mož žena in mož in nič drugega, da se bo socialnost očitovala v največji meri tam, odkoder vse izvira in izhaja in na čemer vse sloni — v družini. Ločitve in podobne zgrešenosti ožjih medsebojnih vezi človeka in človeka pa bodo zedimirali na minimum in ga kot takega preuustili onim, ki bodo kot redke, nepomembne in psemilovanja vredne izjeme potrjevale vsemlošno pravilo o dobrem in dopolnjenem človeku, ki lahko vse doseže in vse premore kar je njemu namenjena, le če ima voljo, voljo in še enkrat voljo!

Stanko Sedlak

Hrvatski minister o plutokratih in boljševikih

Zagreb, 20. marca. Hrvatski minister za ljudsko izobrazbo dr. Mikanec je imel v univerzi govor, na katerem je deljal med drugim: »Temelji plutokratske politike so brezobzirni egoizem, neprestano izkoriščanje, kult zlatega teleta in popolno pomanjkanje vsakega občutka morale in časti. Dočim trobijo skoraj do onemoglosti v svet, da se bore za svobodo malih narodov, ne priznavajo n. pr. hrvatskemu narodu niti njegove najsvetejše pravice, namreč pravice do lastne države. Njihovi letalski gangsterji ubijajo brez vsakega smisla hrvatske žene, starce in otroke ter uničujejo hrvatska mesta.« Ko je ožigal verolomnost Britancev, je minister prešel na boljševizem, o katerem je dejal, da predstavlja najbolj tiranski sistem vladanja, kar jih je sploh bilo v zgodovini. Boljševizacija Evrope bi pomenila za vse evropske narode najsmratnost in najgrozovitejšo suženjstvo. Rešitev Hrvatske in Evrope je možna le v zmagi nad boljševizmom.

Tito bi se rad obogatil

Carigrad, 20. marca. Carigralski list »Tajna« javlja, da bi se tolovajski poglavar Tito rad polastil zlata bivše jugoslovanske države, ki je v Turčiji.

Povratek Nemcev iz Ukrajine

V zvezi z akcijo, ki se je začela pred štirimi leti in ki je naselila nemške narodne skupine iz tujine na novo priključenih pokrajinah Velike Nemčije, je te dni državni namestnik na področju Varte v bivši Poljski, Gauleiter Greiser, poročal Führerju, da je novo naseljeni nemški živelj v Povartju dosegel mogočno število 1.000.000 duš. V to število so všeti tudi kmetje z družinami, ki so se na potu iz pokrajin ob Črnem morju.

V teku vojaških dogodkov na ukrajinskih tleh so se pod okriljem nemške vojske vrnili v domovino nemški naseljenci z bregov Azovskega morja, nadalje iz Melitopolja in iz Zitomirja. Ta preselitev je eno izmed najsijajnejših del nemške organizacijske sposobnosti saj se nikoli v zgodovini niso načrtno in najlepšem redu preselile tako ogromne ljudske množice.

V Litzmannstadtu (bivšem Lodzu) so priredili posebno svečanost, ko je bil dopolnjen milijon preselencev. To število je dobil neki 38letni kmet iz okolice Taganroga, ki je pri tej priliki opisal strahotno trpljenje nemškega življa pod boljševiki in dal izraza svojemu veselju, da je zdaj rešen v okrilju domovine.

Ponovna osvojitve Burme je sen

Sanghaj, 19. marca. V pregledu vojaških dogodkov na bojiščih v Burmi je izjavil japonski govornik na tiskovni konferenci, da se zavestni sanje o ponovni osvojitvi Burme pred pričetkom deževne dobe in o zgraditvi oporišč na kitajskih tleh zaradi kasnejšega napada na Japonsko niso uresničile. V južnem odkusu se je ob reki Kaladan razvila za tamkaj obkoljeno 81. zapadnoafriško divizijo »arakanška tragedija«. V osrednjem odkusu so Japonci vrhli nazaj sovražnikovo glavno silo kakih 10.000 mož, ki je nameravala ponovno osvojiti Mandalay. V severnem odkusu nadaljujejo čete treh čungkingških divizij, ki prodirajo v smeri proti dolini Hukwang, zamen proti trdnim japonskim postojankam.

Novi japonski uspehi v Burmi

Tokio, 17. marca. Topništvo angleškoindijskih branilcev Port Whiteja in Kenndy Peaka na srednjem burmanskem bojišču so Japonci po zadnjih poročilih prislili k molku. Posadke se skušajo umakniti, japonsko topništvo pa je sovražnikove postojanke in zveze z zaledjem močno obstrlevalo. Tudi tu je bilo mogoče opaziti, da so se Angleži umaknili prvi in da so morale indijske čete kriti umik.

Japonci zavzeli važno gorsko utrdbo

Tokio, 18. marca. Z indijsko-burmanske meje javljajo, da so elitni japonski oddelki v četrtke zvečer pričeli splošno ofenzivo proti močno utrjeni sovražnikovi postojanki na 1000 četev visokem Kenndyjevem vrhu. V teku popoldneva je zaradi proboja posebnega japonskega napadnega oddelka prenehal sovražnikov odpor. Po zavzetju vrha nadaljujejo japonske čete zasledovanje sovražnika, ki se v neredu umika v Tiddim, čigar padec je le še vprašanje časa.

Japonci so sestrelili v Burmi 21 letal

Tokio, 18. marca. Japonsko letalstvo v Burmi javlja, da je velik bombniški oddelček zadel v polno avtomobilsko cesto ter napravil na severu in zapadu letališča Silchia, kjer je na osmih mestih zanelil požare. Vsa japonska letala so se vrnila s tega napada nepoškodovana domov. Med drugim napadom istega dne so japonske letalske sile na poti proti Silchiji sestrelile dve sovražnikovi letali, ki sta jih skušali napasti preko Arakanškega gorovja. Pri nadaljevanju poleta je to skupino napadlo 30 sovražnikovih lovcev, izmed katerih so Japonci zbili 19 letal. V teh bojih se je eno japonsko letalo s svojim pilotom namenoma vrglo na sovražnikov cilj.

Tokio, 18. marca. 81. britanska divizija na bojnem področju Burme je bila vržena s sunkom japonskih čet skozi gost pragozd v breznejno zmešnjavo. Sovražnikove čete so se umaknile japonskim silam v pantičnem begu, toda Japonci jim bodo bržkone s hitrim stranskim sunkom odrezali umik.

Japonski ukrepi za dvig proizvodnje

Tokio, 18. marca. Obveščevalni urad objavlja, da je vlada na svoji sobotni seji sprejela nove ukrepe za nadaljnji dvig delovnih uspehov delavcev, da bi na ta način čim hitreje zvišala narodno bojno moč. Program vsega uvedbo sistema, ki bo preizkušal delovne uspehe posameznih delavcev, izgradnjo vodilnega in pomožnega sistema v posameznih tovarnah skupno z razširjenjem ukrepov, ki bodo k delu pritegnili žene in dijake. Nadalje so nameravani ukrepi za zboljšanje življenjskih razmer in zdravstvenega skrbstva za delavce. Nadaljnji predpisi se bomo v določljivu osnovno potrebo delovnih sil ter z njihovo pravilno razdelitvijo. Za izvedbo teh obsežnih in pomembnih ukrepov bo ustanovljen poseben sistem za nadzorovanje delovne uporabe in došttnih možnosti za vzgojo in šolanje delovnih sil.

Spori med Severno in Južno Ameriko

Amsterdam, 19. marca. Državni tajnik Hull je izjavil na novinarski konferenci v petek, kakor javlja Reuter, da se vlada Zedinjenih držav zelo zanima za odnos med Zedinjenimi državami in Argentino. Hull je odklonil komentar k članku o drastičnih gospodarskih ukrepih proti Argentini, ki je izšel v petek zjutraj v listih Zedinjenih držav.

Stockholm, 19. marca. Kakor poročajo iz Washingtona, je vlada Zedinjenih držav kljub trdom bolivijskega diplomata Fernanda Iturratega odklonila priznanje bolivijske vlade. Kakor javljajo, bo Washington ponovno podal bolivijskemu vojaškemu kabinetu poziv, naj odstopi.

DENTIST-TEHNIK

za prvovrstno prakso, po možnosti absolvent prvega letnika Dentistične šole, se sprejme takoj pod najboljšimi pogoji. Naslov v oglasnem oddelku »JUTRA«.

Gospodarstvo

Sprejemanje poškodovanih bankovcev

Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov je na svojo intervencijo glede zamenjave poškodovanih bankovcev prejelo od šefa pokrajinske uprave dopis, iz katerega je razvidno, da bo podružnica zavoda Banca d'Italia v Trstu zamenjavala tudi za ljubljansko pokrajino obrabljene in poškodovane novčance in bankovce, ki so nesposobni za promet, toda samo v omejenem obsegu. Res zelo slabe in poškodovane novčance in bankovce bodo izločevali iz prometa pri poštnih uradih in pri Poštni hranilnici. To je razumeti tako, da bodo poštni uradi in Poštna hranilnica sprejemali poškodovane novčance in bankovce samo v rednem prometu, to je v primeru vplačila nakazil itd., ne bodo pa morda poškodovane denarja zamenjavali. Javne blagajne bodo sprejemale poškodovane in obrabljene novčance in bankovce kakor doslej.

Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov se še nadalje prizadeva, da bi pristojna oblastva določila zavod, ki bi poškodovani denar tudi zamenjal in ne samo sprejemal v plačilo.

Povišane cene za živino v Primorju

Tržaška »Deutsche Adria Zeitung« poroča obširno o novi ureditvi odkupa klavne živine v tržaški, gorjski, videmski istrski in kvnerski pokrajini. Razne okolnosti so v zadnjem času povzročile zvišanje produkcijskih stroškov v kmetijstvu. Zato so pri nespremenjeni uradni odkupni ceni za živino nastale težkoče v oskrbi prebivalstva z mesom. Pri dosedajni nizki odkupni ceni so kmetovalci zadrževali doma živino, ki bi jo sicer prodali, kar je zopet povzročilo veliko povpraševanje po krmi. V številnih primerih kmetje tudi niso prodajali telet, kar je neugodno vplivalo na proizvodnjo mleka in mlečnih proizvodov. Zato je bilo treba povišati odkupno ceno za živino. Zvišanje odkupne cene bo izvedeno tako, da ne bo povzročilo podražitev mesa. Kmetje bodo dobivali poseben prispevek k uradni odkupni ceni. Sredstva za te prispevke da na razpolago Vrhovni komisar za operacijsko področje Jadranskega primorja.

Nova odkupna cena znaša za vole prve vrste 9, 10, odnosno 10,80 lire (cena je različna za posamezne pasme živine), cena za vole druge vrste znaša 7,80, 8,80, odnosno 9,40 lire; cena za vole tretje vrste pa 6,30, 7,20, odnosno 7,60 lire. Cena za krave prve vrste znaša 8, 9 in 10 lire, za krave druge vrste 7, 7,60 in 8,40 lire, za krave tretje vrste 6, 6,60, odnosno 6,80 lire. Odkupna cena za teleta se giblje od 9 do 13 lire. Polovica odkupne cene predstavlja vedno osnovno ceno, druga polovica pa državni prispevek k osnovni ceni. Če bi se produkcijski stroški v kmetijstvu zmanjšali, bo pri nespremenjeni osnovni ceni znižan državni prispevek. Državni prispevek bo izplačeval Gospodarski zavod za živinorejo v Julijki pokrajini in Trstu. Prispevek se prizna tudi vsem onim kmetovalcem, ki so od 1. decembra lanskega leta naprej oddali živino. Ti bodo še naknadno dobili izplačan državni prispevek.

GOSPODARSKE VESTI

— Predlog za likvidacijo družbe Motvoz in platno d. d. V soboto 1. aprila t. l. bo v posvetovalnici ljubljanske kreditne banke 22. redni občni zbor delničarjev družbe Motvoz in platno d. d. v Grosupljem, ki bo sklepal o predlogu upravnega sveta glede likvidacije družbe in o volitvi likvidatorjev.

— Obrtna banka v Ljubljani v likvidaciji poziva v »Služenem listu« svoje vlagatelje iz novega poslovanja, naj dvignejo svoje vloge, ki so jim na razpolago na blagajni ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. S. 1. aprilom t. l. preneha obstojanje teh vlog.

— Denarna nakazila italijanskih delavcev v Nemčiji. Nemški listi objavljajo navodila o nakazovanju prihrankov italijanskih delavcev, zaposlenih v Nemčiji, ki so bila izdana na podlagi dogovorov, sklenjenih med nemško in italijansko vlado. Od 1. marca t. l. smejo delavci in nameščenci iz Italije svoje prihranke pošiljati v domovino le če imajo veljavno bančno izkaznico za pošiljanje prihrankov. Take izkaznice izdajajo podružnice zavoda Deutsche Bank. Vplačila se vrše pri podjetju, kjer je dotični zaposlen. Podjetja morajo nadzirati, da nakazila ne presegajo zneskov, ki jih po stanju razmer lahko prihrani delavec. Vplačila se lahko izvrše najkasneje štiri tedne po vsakem izplačilu mezde ali plače. V Italijo so bili izdani ukrepi, da se bodo po septembru 1943. nakazani zneski takoj izplačali. Okrožnica izrečno povdarja, da noben drug način nakazovanja prihrankov v Italijo ni dopusten. Zlasti ni dovoljeno pošiljanje ali prenašanje nemških bankovcev.

— Nemško albanski plačilni sporazum. Z odlokom nemškega gospodarskega ministra so bili v Nemčiji izdana navodila za plačilni promet z Albanijo, na podlagi nemško albanske pogodbe, ki je bila podpisana v Tirani 27. decembra 1943. Plačila med Nemčijo in Albanijo, ki so doslej šla preko nemško-italijanskega klirniškega računa, se bodo v bodoče izvrševala neposredno z obračunom med nemško obračunsko blagajno in albansko narodno banko.

— Propadanje Anglije kot industrijske države. Londonski »Daily Mail« napoveduje v nekem članku, ki je izzval veliko pozornost, propadanje Anglije kot industrijske velesile, če ne bodo našli novih rezerv premoga. Angleška letišča premoga bodo skupaj z onimi, ki se še ne izkoriščajo, izpraznila v 75 letih. Sedaj obstoječi premogovniki pa bodo izčrpani že v 45 letih. Anglija je doslej razmetavala svoje bogastvo premoga, kar je treba v bodoče preprečiti. Zato bo morala Anglija kmalu prenehati z izvozom premoga.

— Badoglijevo razprodaja Italijo. Italijanski listi poročajo, da je Badoglijeva vlada prodala neki skupini brazilskih trgovcev z umetninami večje število edinstvenih umetnin iz stisljskih umetnostnih galerij. Nadalje poročajo, da so bili razni rudniki in premogovniki na Sardiniji oddani v eksploatacijo nekemu ameriškemu koncernu, v Alžir pa je prispela komisija strokovnjakov, ki bo prevzela rudnike in premogovnike v Siciliji.

— Decentralizacija rumunske industrije. Da se ne bi nadalje koncentrirala rumunska industrija v sami Bukarešti, ne bodo rumunska oblastva v bodoče izdajala

več dovoljenj za ustanovitve industrijskih podjetij v glavnem mestu. Nove tvornice naj se po možnosti ustanavljajo v zapadnih delih države, kamor se bodo preselile tudi tvornice, ki bodo evakuirane iz vzhodnega dela dežele.

— Znižan obrok tekočega goriva v Zedinjenih državah. Pretekli petek je bila znižana v Zedinjenih državah dodelitev bencina potrošnikom. Obrok se zniža na 2 galoni za vsak avtomobil. V tej zvezi poročajo, da se v Zedinjenih državah dnevno prodajo preko črne borze 2 in pol milijona galon tekočega goriva. Pri nakupu tega tekočega goriva igrajo važno vlogo ponarejena nakupna dovoljenja.

Obvestila

Slovenskega Rdečega križa
Slovenski Rdeči križ je pokrenil akcijo za preskrbo onih ljubljancov, ki bi bili morebiti prizadeti po letalskih napadih. Gre za one, ki bi ostali brez strehe in prosili dobrosrčne meščane, da bi sprejeli v oskrbo vsaj začasno, dokler se zanje drugače ne preskrbi, navedene ljudi.

Raznašalci živiliških kart bodo hkrati oddajali strankam primerne vprašalne pole, katere naj izpolnijo in jih oddajo pri Slovenskem Rdečem križu na Marijinem trgu 5.

Zaplemba imetja upornikov

Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani objavlja odločbo o zaplembi imovine upornikov Daneva Simona, železniškega uradnika, stanujočega v Ljubljani, Vodovodna cesta 22, in dr. Tominka Teodorja, bivšega tajnika Vrhovnega sodišča, stanujočega v Ljubljani, Cermetova 28.

Vsak zavezen Slovenec bo podpisal narodno protikomunistično spomenico.

Turški poslanik v Berlinu na poti v Ankaru

Carigrad, 20. marca. Turški poslanik v Berlinu, Saffet Arkan, je v petek prišel iz Berlina v Carigrad.

Stavkovno gibanje v Ameriki

Stockholm, 20. marca. Slabe socialne razmere v angleških rudnikih so privedle do novih stavk. V Worcesterstheru, v angleškem Midlandu rudarji v soboto niso hoteli iti na delo. Tudi v Južnem Walesu še vedno stavka kakih 10.000 delavcev, splošno pa stavkajo še vsi mladoletni rudarji.

Kratke vesti z vsega sveta

Vichy, 18. marca. Dva zakrknjena in oborožena tolovaja sta med uradnimi urami napadla in oropala nekega zbrojdarstva v Nici. Odnosla sta za 60.000 frankov zlata in nakita za kakih 15 milijonov frankov.

Zeneva, 17. marca. Bila je velika napaka, ker smo se vmešavali v argentinsko vladno krizo, se pritožuje južnoameriški strokovnjak in bivši namestnik zunanega ministra Welles v članku, ki ga je ponatisnil »Daily Herald«. Ameriško zunanje ministrstvo se ni vtikalo v notranje zadeve bratske republike, temveč je pripravilo tudi ostale panameriške države, da so se vmešavale v iste stvari.

Bratislava, 17. marca. »Pogodbe obvezujejo« piše »Slovenska Pravda«. Zveza Slovaška-Nemčija je Slovaški prinesla same prednosti ter štiti slovaški narod pred veliko škodo, ki bi ga doletela, ako ne bi sklenili te zveze. Slovaška je dala svojo besedo in jo bo tudi držala. Koar zapusti svoje prijatelje v stiski, propade ter si poleg tega nakopije še zaničevanje in sramoto.

Zeneva, 17. marca. Vsak dan prinaša nove dokaze o popolni neuspešnosti zavezniške politične strategije, piše Allister Forbes v posebnem članku »Daily Mail«.

Madrid, 17. marca. Z ukrepom pravosodnega ministra je bila 1900 političnim ujetikom iz državljanske vojne priznana polgona svoboda.

Zeneva, 17. marca. »Times« poroča, da je v avstralskem zavodu za politične znanosti predaval zunanji minister dr. Evtatt o položaju Avstralije po vojni. Z značilno odkritostnostjo je napovedal težko socialno krizo z množestveno brezposelnostjo in z velikim čubožanjem.

Stockholm, 13. marca. Iz neke objave ameriških oblasti je razvidno, da morajo iskati Zedinjene države delavce za premogovnike. Premogovne zlogve postajajo vedno bolj nezadostne in silaherno odlašanje zastran razdeljevanja premoga utegne katastrofalno učinkovati.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO SLOGA Telefon 27-30
Nov UFA-film bogate in globoke vsebine, po noveli W. Kimmicha, z najmarkantnejšimi filmskimi umetniki

NOČ BREZ SLOVESA

Tragična zgodba o usodnem srečanju, usodni ljubezni in zanemarjenem zakonu

Anna Dammann, Karl Ludvik Diehl, Hans Söhn

Kronika

* Urad za raziskovanje rase in ljudsko politiko v Italiji je prišel v zadnjem času pod direktno nadzorstvo ministrskega predsednika Mussolinija. Vodja urada je dr. Preziosi, izdajatelj obzornika »Vita Italiana«.

* Popis sadnih dreves v Nemčiji. Nemški državni minister za prehrano je odredil, da se mora od 24. do 30. aprila letošnjega leta popisati vse sadno drevje na državnem ozemlju.

* Smrt v Ilirski Bistrici. V Ilirski Bistrici je umrla v 71. letu svoje dobe Franciska Srebot, vdova Valenčič. Pokopali so jo na domačem pokopališču dne 15. marca.

* Dve vrsti kruha na Slovaškem. Od 1. aprila dalje bodo smeli peči na Slovaškem samo dve vrsti kruha: običajen ljudski kruh, sestavljen iz mešanice pšenične in ržene moke, ter kruh boljše vrste iz pšenične moke. Obenem je od 1. aprila dalje prepovedano uporabljati za krušno peko dodatno krompirja.

* Usmrtitev oboroženega neznanca v Cremoni. Vojaška straža v Cremoniji je ustrelila tle dni nekega mladeniča, ki ni imel pri sebi nobene izkazne listine ter je nosil vojaško uniformo in nekaj ročnih granat, samokres in zemljevid.

* Finski otroci na Švedskem. Trenutno se nahaja na Švedskem že 17.500 otrok, katere so evakuirali iz finskih mest 5500

70 letnica ge. Lubarjeve

Zdrava in čvrsta bo danes 21. t. m. ga. Gabriella Lubarjeva, upokojenka našega gledališča praznovala sedemdeseti rojstni dan. V skladu s časom in razmerami bo ob-

hajala slavljenka svoj življenjski jubilej tiho v krogu svoje družine na domu v Trnovski ulici. Okrog nje se bodo zbrali le njeni otroci, ki jim je tako skrbno postala pot v življenje, da počaste mater, ki je razen za svoj poklic žela samo zanje. Ga. Lubarjeva, vzorna žena svojemu sedaj že 16 let pokojnemu možu Jakobu, je darovala življenje 16 otrokom. Od teh jih danes živi še 10, ki so po večini že preseljeni in na uglednih položajih.

Lubarjevi so znani malone v vsej Ljubljani po svojih pevskih odlikah. Veselje in dar za pesem so podedovali po jubilarici, ki je velik del svojega življenja prežela in preživela. Polnih 36 let je delovala kot pevka na odru našega gledališča in se je od tam spominjala še mnogi starejši obiskovalci naše Talije. Pela je že v stari Filharmoniji pred l. 1890. Pesem ji je bila poleg veselja, ki ga je doživljala v krogu svoje številne družine, glavna toplota in vsebina življenja. Zato se ni omejevala samo na poklicno delovanje, temveč je bila tudi pri raznih pevskih zborskih, kjer je bila vedno iskana moč.

L. 1926 je ga. Lubarjeva stopila v pokoj in se popolnoma posvetila svoji družini. Ni ji bilo lahko zapustiti desk, ki pomenijo svet. S seboj je nosila mnogo lepih in bogatih doživetij. V spominu nanje ji bo vedno živa zavest, da je v polni meri izpolnila svojo dolžnost in koristno izrabila svoj pevski dar. Pri družinjo se čestitkam njenih sorcev, prijateljev in znancev in želimo ga. Lubarjevi, da bi v zdravju in zadovoljstvu ućakala še mnogo srečnih let!

Vežna vrata stanovanjskih hiš morajo biti prvih 10 minut po alarmu, bodisi podnevi, bodisi ponoči, odprta. Nato se lahko zapro in zaklenejo.

Kultura

Veliko delo naše pravne vede

V založbi Ljudske knjigarne v Ljubljani je izšla nad 1050 strani obsegačoka knjiga Codex iuris canonici — Zakonik cerkvenega prava. Veljavna beseda o tej monumentalno izdani knjigi gre strokovnjakom, ki bodo gotovo po zaslugi ocenili slovensko izdajo celotnega zakonika latinske Cerkve. Kulturni kronist se samo mimogrede z respektom zaustavlja pred tem pojavom, pred uspehom dela, ki pomeni nesporno obogatitev našega strokovnega slovstva.

Zakonik cerkvenega prava, kakor je bil sestavljen po ukazih papeža Pija X. in razglašen za oblatko papeža Benedikta XV., je prevedel in z novimi odloki priredil univ. prof. dr. Alojzij Odar. Tako popolna in izčrpna izdaja cerkvenega zakonika je tem značilnejša, ker smo Slovenci med prvimi, ki so dobili Codex iuris canonici v celotnem prevodu. Če uvažujemo pri tem naš današnji položaj, je izdaja tako obsežna knjiga že z za- ložniškega stališča izredno dejanje, na drugi strani pa je izraz posebno tesne povezanosti našega naroda z latinsko Cerkvijo in njenim tisočletnim duhovnim redom.

Izdaja pa je zanimiva tudi zaradi tega, ker je dvojezična: latinsko-slovenska. Tako stoji nasproti vsakemu slovenskemu paragrafu njegovo latinsko besedilo. Tu di lajki vemo, kolikojan je latinski jezik združen z vsem ustrojem in z vso tradicijo Cerkve, ki je sredi enega največjih prelomov svetovne zgodovine — ob zlomu rimskega imperija — prevzela maršak iz bogate zakladnice grško-rimske entike in postala na novi podlagi nadaljevalka stare sredozemske kulture, ki je

finskih otrok je prevzel švedski urad za socialno pomoč, 3000 otrok pa se nahaja pri zasebnih dobrotnikih.

* Zrtve zadnjega letalskega napada na Rim. Po vestih iz Rima je zahteval zadnji napad ameriških bombnikov na to mesto 150 mrtvih. Natančno število oseb, ki so bile pri napadu ranjene, še ni ugotovljeno.

Iz Ljubljane

u— Nova grobova. Po težki in mišni bolezni je za vedno zatislil svoje trudne oči g. Ivo Turel. Za njim žalujejo starši, štiri sestre, dva brata in drugo sorodstvo. Na zadnji poti bodo pokojnega spremili v torek ob 16. iz kapelice sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Preminula je ga. Franciska Wolfova. Za njo žalujejo soproj Franc in rodbina Zagorjeva. K večnemu počitku bodo ranjko spremili v torek ob 17. iz kapelice sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnika naj bo ohranjen lep spomin, a užaloščenim svojimcem pa izkramo naše iskreno sožalje.

u— Toplota dnevnega naraščanja. Jožefovo je bilo prav toplo in se je živo srebro čez dan dvignilo nad 10° C. V noči na ponedeljek živo srebro prvič po 12. marcem ni več padlo pod ničlo, marveč se je odražalo eno stopinjo nad njo. Pač pa je ponoči padel barometer. V ponedeljek zjutraj je bilo nebo precej gosto zastrto, vendar je čez dan spet posijalo sonce.

u— Na jutrišnji produkciji šole Glasbene Matice, ki bo ob 18. uri v mali filharmonični dvorani, bodo nastopili naslednji gojenci klavirskega oddelka prof. Silve Hrašovecve. Navajamo jih po vrstnem redu, kakor bodo nastopili: Korenini Janez, Seršič Vidojka, Matičič Polonca, Hribar Tuša, Zorec Milena, Mahnič Vanda; četveročrno bosta igrali po eno Tomčev skladbo: Hribar Tuša in Zorec Milena, drugo pa Pavlin Lea in Korun Tatjana. Natančni spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice. Ponovno opozarjamo, da so na sporedu te produkcije izključno le dela domačih avtorjev. K obiskovalni produkciji vabimo starše, mladino in sploh vse, ki se zanimajo za domačo klavirsko literaturo, ki je v zadnjih letih lepo obogatela.

u— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča učence zavoda, ki so zaradi izrednih prilik zamudili šolsko leto, da bodo mogli delati naknadne izpite v mesecu aprilu. Izpiti se bodo pričeli dne 12. aprila. K izpitu se morajo javiti tudi tisti privatisti, ki so se že enkrat prijavili, pa zaradi višje sile niso mogli priti k izpitu. Isto velja tudi za učence, ki so se prijavili že prej k sprejemnemu izpitu. Prošnje za pripustitev k izpitu se bodo sprejemale do 5. aprila. Opremo naj se z zadnjim šolskim izpričevalom in dokazilom ovir, nastalih po višji sili. Privatisti morajo priložiti poleg zgoraj označenih dokumentov tudi rojstni list, davčno potrdilo in npr. sveto spričevalo.

u— Meritvene znake obnavlja mestna občina ljubljanska zaenkrat v bežirajskem in svetokriškem okraju. Pri tem v poslopja in ograje vzdajajo aluminijaste znake trikotne oblike z vsekannimi številkami. Ti znaki omogočajo, da se pri merjenju lahko najdejo na cesti zakopane merske točke. Zadnje čase so nadzorni organi mesta opazili da neko te znake odstranjuje to s tem dela škodo javni imovini. To je pravi vandalizem, saj ta pridobi s 5 dkg aluminija samo nekaj lir, mestni občini pa na pravi na stotine lir škode. Zato mestna občina opominja vse zbiralci starih kovin, naj smatrajo take znake za občini ukradeni blago, javnost pa naprošamo, naj storila, ki bi ga pri tem poslu zasacila, takoj naznani mestni občini ali pa najbližjemu stražniku, da bo oblast lahko poskrbela za primerno plačilo takega vandalizma.

POOBLASČENI CIVILNI GEOMETER

ZADNIK LJUBAN

JE ODPRL SVOJO PISARNO

za vsa geodetsko-geometrijska dela v

TAVČARJEVI ULICI 3-II

u— Sadjarska in vrtnarska podružnica Mošte sporoča članstvu, da naj javijo do srede, to je do 22. t. m. gaj krajevnim blaginikom (Lavrič, Velikonja, Gašperšič) potrebo semenskega krompirja.

u— Učite se strojeplaja! Praktično znanje, potrebno vsakomur, sedaj in v bodoče. Novi eno-, dvo- in trimesečni strojeplajni tečajji pričnajo 21. in 22. marca. Moderna strojeplajna, desetstopenjska metoda Učnina zmerna. Pouk dopoldne, po-

vtisnila odločilni pečat zapadnemu človeštvu. Zaradi te tradicionalne vloge latinskega jezika v sicer univerzalno usmerjeni Cerkvi, — je ostalo tudi v naših dneh temu jeziku njegovo prvenstvo, saj prav institucija, ki združuje toliko narodov vseh celin sveta, neobitno potrebuje za svoje organizatorične diplomatske in zakonodajne namene en sam običajni jezik. Tako je vsaj v okviru Cerkve ostala latinska vloga, ki je imela ves srednji vek: preko nje se združuje in usmerja hierarhija vseh takih različnih narodov in nje prvotno besedilo odliča v vseh najbolj subtilnih sporih glede avtentičnosti in verovanja in izražanju, v zakonih in obredih.

Codex iuris canonici je v svojem latinskem izvorniku delo tankočutne pravne učenosti, silne logične natančnosti, stilistične in jezikovne preciznosti, kakor to ustreza velevolitim izročilom Cerkve in njenih pravnikov. Obsega v prvi knjigi splošne določbe, v drugi določbe o osebah in klerikih, v tretji o zakramentih (tu je tudi zakonsko pravo), v četrti o cerkvenem sodstvu in njegovih postopkih, kakor tudi o postopkih pri razlaganju blaženih in svetnikov, v peti knjigi pa določbe o kaznivih dejanjih in kaznih. Nato se vrste razni dodatni dokumenti (konstitucije in motupropriji), prav kakor navodila kongregacije za upravljanje zakramentov. Uvod, ki je objavljen samo v slovensčini, je iz pisa kardinala Petra Gasparija; v njem je zgosteno prikazan historiat, značaj in pomen cerkvenega zakonika.

Prof. dr. Odar je imel vse prej ko lahko delo s prevajanjem besedila, čigar izvornik sloni na več ko dvatisočletni judični jezikovni kulturi in v katerem so posamezni pojmi v interpretacijskem pogledu tako izredno delikatni, nemara celo bolj nego v posvetnem pravu. Tako pre-

Vezovanje častnega meščana mojstra Jožeta Plečnika

Od nekaj glavno mesto dežele z največjo slovesnostjo praznuje častnega meščana sv. Jožeta ter v njegovo varstvo izročila nešteto svojih sinov in hčera. Zato je bil naziv težkim časom tudi letošnji praznik sv. Jožeta posebno živahen in vder, saj menda v vsej Ljubljani ni družine, ki bi ne vezovala kakega Jožeta ali Jožice na čim vselejši način.

Za tradicije mesta in za lepe stare navade vneta generalni tajnik g. Franc Jančigaj, ki z vso poštrevnostjo upravlja posle mestnega župana, je seveda tudi ob tej priliki pokazal svojo tankočutnost pri izkazovanju zaslužene časti ter je zato na prvem mestu z vso toploto in tudi vsemi razpoložljivimi sredstvi skušal priti čast najslavitejšemu Ljubljancu, častnemu meščanu, mojstru Jožetu Plečniku.

Nosilec županiških dolžnosti se je na praznik dopoldne z večjim spremstvom pripeljal na tih dom velikega godovnika za trnovsko cerkvijo ter mu v imenu mesta Ljubljane izrekel iz vsega srca resne čestitke za god, posebno je pa poudaril, da so voščila tako odkritosrčna in topla, kakor je goreča in lepa godovnikova ljubezen do večne umetnosti, ki je poklonila toliko lepega, čustvenega in večnega mestu Ljubljani. Željo da bi častnega meščana današnji krvavi časi ne motili pri ustvarjanju je ginjenemu godovniku z vso prisrčnostjo izročil z najlepšim cvetjem ovita, današnjim časom primerna darila.

Po izredno ljubeznivo izkazani zahvali in gostoljubnosti se je predstavništvo mesta Ljubljane poslovilo od častnega meščana mojstra Jožeta Plečnika z zavestjo, da je v skromni meri izpolnilo samo ukaz tradicije, kako naj mesto Ljubljana izkazuje čast svojim za mesto in narod najbolj zaslužnim rojakom.

poldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Vpisovanje dnevnog. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče, Čisti točvir učni zavod, Domobranska 15.

u— Bodite previdni z vojaškimi naboji! Kljub pogostim nesrečam mladina še vedno sega po vojaških nabojih in drugih eksplozivnih stvarih. Ena zadnjih žrtev otroške neopredelnosti je postal 14letni sin posestnika Milana Glinašek iz Šmarja. Našel je ročno bombo, po kateri je toliko časa tolkel s kladivom, da je eksplodirala, pri čemer je fant dobil hude poškodbe po životu in obrazu. Ponesrečena so pripeljali na zdravljenje v ljubljansko bolnišnico.

u— V počastitev spomina g. Schleimerja Josipa, upravitelja odd. za zdravstveno zaščito mater in otrok hig. zavoda v p., so darovali uslužbenci Higijenskega zavoda 1022 lir za ravne otroke Dečjega in materinskega doma v Ljubljani. Plemeniti darovalec najiskrenejša zahvala.

Z Gorenjskega

Smrt na bojišču. Dne 18. februarja je padel na južnem bojišču junaške smrti 30letni deseterik Franc Zdravce, ki ima sorodnike v Piberku, Beljaku in Pulju. — V Volškperku je umrl dvakrat ranjen narednik Jože Kostelnik, odlikovan z železnim križcem I. in II. razreda.

V visoki starosti 81 let je umrl v Celovcu železniški upokojenec Janez Prešeren. Zapustil je sinove, vnuke in pravnuko. — Na vzhodni fronti so padli koroški rojaki poročnik-pilot inž. Viljem Werzer, ki je bil odlikovan z železnim križcem I. in II. stopnje ter z zlato letalsko spenko in s častnim pokalom državnega maršala, star 29 let, nadalje 32letni prostovoljec pri SS Edvard Mitterberger, ki je bil prav tako večkrat odlikovan, in 25letni naddesetnik Herman Koller.

Pianist Friderik Wührer, ki je zadnja leta zaslovel v Nemčiji, nastopi danes, v torek 21. t. m., v dvorani komorne glasbe v Celovcu. Igral bo klasične skladbe Regerja, Beethovna in Schumanna.

V Borovljah priredi organizacija KdF danes, v torek, predavanje v kinu. Dr. Herbert Grietsch, vodja umetnostne zbirke v Duisburgu, bo ob sklopih slikah predaval o značilnosti starega nemškega mesta.

S štajerskega

Smrt znanega kočkeškega rojaka. SA-Sturmführer inž. Alfred Busbach, vodja prosvetnega urada in narodno politični referent pri okrožnem vodstvu v Brežicah, je padel junaške smrti v boju proti banditom. Rodil se je 18. aprila 1908 v Gradcu in je dovršil gozdarsko študije v Zagrebu. Kot kočkeški preseljenec in aktivist je opravljal zlasti veliko nalogo v brežiškem okraju, na naseljenem področju.

vajanje zahteva izredno jezikovno znanje in globoko juridično in teološko izobrazbo. S tem, da se je slovenski jezik v zadnjem stoletju tudi juridično močno razvil in izbrusil, je mogel dobiti Codex iuris canonici tako adekvatno slovensko besedilo, kakor je že l. 1533 dozorel za prvi slovenski prevod sv. pisma (Dalmatinova biblija). Samo kdor presoja preciznost in zgoščenost latinskega besedila, ocenjuje pravilno težkočo, ki jih je prinašalo prevajanje takega teleta v slovensčino. Prof. dr. Odar pa se ni omejil samo na prevod, marveč je posamezna poglavja opremil z opombami, ki omenjajo zlasti judikate najvišjih cerkvenih sodišč v vprašanih, kjer so nastali dvomi ali različne interpretacije.

Praktično preglednost knjige izpopolnjuje seznam aktov sv. stolice ter abecedno kazalo h kanonom v Zakoniku. Tako sestavljena in urejena knjiga se uvršča med reprezentativna dela slovenske pravne vede v kateri zavzame tudi cerkveno pravo svoje že tradicionalno mesto.

Hauptmannova predelava

»Hamleta«

Dunajsko Nemško ljudsko gledališče je pred dnevi prvič vpriporilo »Hamleta« temeljiti predelavi častiljivega nestorja nemških dramatikov Gerharta Hauptmanna. Poizkus, dati Hamletu določeno podobno ni nov; toda doslej se je izvrševal v glavnem z dramaturškimi in režiserskimi pripomočki, ki niso segali v samo strukturo Shakespeareove nesmrtna tragedije, marveč so le izkoriščali razne interpretacijske možnosti.

Gerhard Hauptmann je Shakespeara popravil prav pri samih temeljih njegove tragedije o danskem kraljeviču. Tako je n. pr. pri Shakespearu samo na-

bil je dobro znan tudi v Ljubljani. — Nadalje je padel v borbi z banditi vodja celjske standarde Sepp Egger, ki je že od leta 1927. pripadal narodno-socialistični organizaciji v Kapfenbergu. Kot častnik se je boril v Franciji in Jugoslaviji. Na vzhodni fronti je bil nevarno ranjen. Za hrabrost je bil večkrat odlikovan. Po okrevanju se je priklasil za organizacijsko delo na Spodnjem Štajerskem. Julija 1942 mu je bila poverjena novo ustanovljena bramborska standarta v Celju. Ob veliki udeležbi je bil pokopan v St. Jurju ob južni železnici.

Odlikovanja. Z železnim križcem II. razreda sta bila odlikovana naddesetnik Marko Lovrič iz mariborske okolice ter deseterik Rupert Glader.

Zmrznji je v noči na 16. marec 32letni čevljar Franc Dobrič iz St. Lovrenca pri Zavrču. Sel je po cesti od svojega doma proti postaji Veliki Nedelji. Spotoma je obnemogel in so ga zjutraj našli mrtvega.

Iz Trsta

Tržaški prefekt sprejel člane prehranjevalne komisije. Tržaški prefekt dr. Cocceani je sprejel ravnatelja prehranjevalne komisije dr. Gerarda Romana in svetovalec K. Derina, M. Luccardina in B. Tomasina. Vsi štirje so poročali prefektu o prehranitvenem položaju in o težavah, ki se porajajo na gotovih področjih. Prefekt Cocceani se je podrobno zanimal za razna vprašanja ter se zahvalil komisiji za storjeno delo. Izrazil je zagotovilo, da bodo težkoče odpravljene.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 65letni Oskar Dinom, 76letna Filomena Messner vd. Ošanec, 80letna Tomažina Gospodetič vd. Fanta, 46letna Stefanija Pestelj, 49letni Ernest Stari, 59letna Marija Krez vd. Ortolani ter 11letna Natalija Rupena.

Smrt znanega pomorskega strokovnjaka. V Trstu je umrl inž. Henrik Samani. Pokojnik je deloval pri raznih ledjedelnih. Povoljan je bil, da predava na prvi stolici pomorske arhitekture na ustanavljaljoči se tržaški pomorski inženjerski fakulteti.

Smrt znanega tržaškega pesnika mojstra. Te dni je umrl v Trstu Marij Quenzzati, ki je deloval več let kot pesni mojster in ki je bil v tržaških družabnih krogih zelo znan.

Himen. Te dni so se poročili v Trstu mizar Marij Bratanič in gospodinja M. Pečenko, uradnik Angel Frankovič in gospodinja Petra Rifo.

Ustreljen in teško ranjen. Tržaški zdravnik dr. Okorn je prihitel z reševalnim avtomobilom Rdečega križa na komisarjat varnostne službe na Dalmatin-skem trgu, od koder so zahtevali pomoč. Tukaj je našel 31letnega kovača Franca Merška, ki je imel strel v ledjih. V ulici Fabia Severa pa je moral dr. Okorn ugotoviti smrt 18letnega šoferja Marija Benka, ki je bil ustreljen v glavo. Benkovo truplo so prepeljali v bolnišnično mrtvašnico. Merška pa v bolnišnico. Merškovo stanje je zelo resno.

Iz Gorice

Proslava dneva junakov. Slično kakor v Trstu so proslavili dan spomina padlih vojakov tudi v Gorici, njeni okolici in v drugih krajih tega področja. V Gorici je bila svečanost odprta z vojaško paradom na trgu Battisti. Vojaški poveljnik je imel spominski govor, nato je zadonela pesem o dobrem tovarišu, na tekašcu Verdi pa so bile postrojene edince nemške vojske. Slovesnost je bila zaključena z vojaškim koncertom v gorškem Javnem vrtu. Istočasno so bile proslave tudi v gorški okolici, in sicer na pokopališču v Solkanu ter v koscini na Oslavju in pri mostu v Pevni kjer so bili položeni veneci nemških vojaških oblasti, gorškega prefekta in nemškega svetovaleca.

Razdeljevanje soli. Od 17. marca dalje razdeljujejo v Gorici po 150 gramov soli na osebo za drugo polovico meseca. Razen tega dobi vsaka oseba 50 gramov parafinika. Cena 26,50 za kg.

Omejitev v potrošnji električnega toka. Gorški prefekt je izdal odredbo, po kateri je prepovedana uporaba električnih ogrevalnih sredstev. Vse ogrevalne naprave, ki jih imajo po trgovinah, bodo zasežene. Potrošnja električnega toka za razsvetljavo se mora čim bolj omejiti.

Promocija Gorilanke. Na vseučilišču v Urbino je bila promovirana te dni Gorilanka gđ. Nerina Palit na podlagi svoje dizertacijske teze, ki se nanaša na starokrščanske mozaike ogledske bazilike.

Smrti oporne opkoline. Tiletini Stanko Legša iz St. Andreja št. 156 se je med igranjem poliz z vrela kavo. Otrok je dobil hude opkoline po vsem telesu. Prepeljali so ga v gorško bolnišnico, kjer je pa za usodnimi poškodbami podlegel.

značeni, zapletljaj z Norveško postavil dolaj v ospredje in dal nastopiti samemu Norvegu, takisto je dal norveškemu kraljeviču Fortnabrso mnogo večjo vlogo, kajti oba princa zasnujeta zaroto zoper uzurpatorskega danskega kralja. Sploh je Hauptmannova predelava Shakespearovih vrhunske tragedije prenesla nje težišče v politične konflikte, tako da kralj Klavdij ni samo vsiljenec na pre-tolu, morilec in krvoskrusni pohotnež, ki vzburi Hamletovo pravno vest in ga sili k maševanju za umorjenega očeta, marveč je tudi politično agitacijska oseba.

S tem se seveda spremeni takisto Hamletov odnos; njegova vloga poprima obojestrni značaj. Stare spore glede Hamleta, ki se je zdel bodisi blazen, bodisi tak melanholik in skeptik, da se ni mogel odločiti za dejanje, so reševali že mnogi režiserji v smislu jačega aktivizma; umljivo je da je Hauptmann spričo tako korenitih posegov v strukturo Shakespearov dramske pesnitve sploh zaktiviziral »Hamleta in je na pr. znameniti monolog »Biti ali ne biti« prestavil iz prvega prizora tretjega dejanja v predzadnji prizor celotne tragedije: Sele po mnogih spletkah in boju zoper zlo tega sveta, posebej zoper kralja Klavdija, sme razdvojeni in razočarani kraljevič izreči besede, ki pomenijo njegovo življenjsko izpoved!

Preosnovani in predelani »Hamlet« ba je bolj nego prvotni ustreza duhu časa, zato je vpriporitev Hauptmannove predelave dosegla znaten uspeh in vzbudila splošno pozornost v nemškem kulturnem svetu. Kakor grške tragedije začnajo tudi Shakespearove postajati predmet temeljitih dramskih predelav in »pomladitev«.

NAROCITE SE NA ROMANE DK!

Beleznica

KOLEDAR

Torek, 21. marca: Benedikt.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matic: Zadeva dr. Crippen.
Kino Sloga: Noč brez slovesa.
Kino Union: Ne govori mi o ljubezni.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bshovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Ker se večerajšnji nedeljski popoldanski predstavi V Operi in Drami zaradi alarma nista mogli vršiti, bo uprizorila Opera »Princesko« na praznik, v soboto 25. marca, ob 14.30. Drama pa »Cvetje v jeseni« v nedeljo 26. marca ob 15. uri. Vstopnice ostanejo v veljavi, na željo pa vrne blagajna tudi vstopnico, in to v predprodaji v Operi.

DRAMA

Torek, 21. marca, ob 18: Razbiti vrč. Red B. Sreda, 22. marca, ob 18: Matura. Red A.

OPERA

Torek, 21. marca, ob 18: Netopir. Izven. Cene od 36 lir navzdol. Sreda, 22. marca, ob 18: Gorenjski slavček. Red Sreda.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje RADIO LJUBLJANA

TOREK, 21. MARCHA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—9.00: Jutranji pozdrav: vmes od 7.30—7.40 poročila v nemščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica: napoved sporeda (nemško in slovensko); koračnica. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovensčini. 12.45—14.00: Vedra glasba: igra Radijski orkester, dirigent D. M. Štanc. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Vsakemu nekaj 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovensčini. 17.15 do 18.00: Pomladi vse se veseli. 18.45—19.00: Zdravniška ura (dr. Ivo Pirč). Radio daje zdravstveni pouk in zdravniško pomoč. 19.00 do 19.30: Slovenska ljudska oddaja. 19.30 do 19.45: Poročila v slovensčini: napoved sporeda. 19.45—20.00: Glasbena medija. 20.00 do 20.10: Poročila v nemščini. 20.10—21.15: Dunaj pozdravlja Ljubljano. 21.15—22.00: Komorni koncert: sodeluje ljubljanski godalni kvartet in Mla Drnovski (klavir). 22.00 do 22.10: Poročila v nemščini. 22.10—23.00: Radio napovedi.

Sporne novice

Drobšč po svetu

Med tem je minila tretja nedelja v marcu, ki je v spornem koledarju nekako na prelomu med zimsko in spomladansko sezono. Zato je tudi njen spored sestavljen iz dogodkov zimskih in letnih panog, čeprav zdaj v vojni ta razdelitev ni najbolj stroga in se nastopajoči in gledajoči ravno po načelu, da je bolje kar koli kakor sploh nič!

V Nemčiji je bil spet v ospredju sportnih dogodkov — nogomet. Natančno 75 prvenstvenih tekem je bilo na sporedu zadnjo nedeljo in preminjen je prostor, da bi jih tukaj navajali vse, temveč le najvažnejše kakor na primer: IFK Nürnberg—Weiden 4:0. Hertha—Tasmania 2:1. Blau-Weiss—LSV Berlin 1:0. Tura (Lipsko)—Dresdner SC 4:2 (1). Bmo—Praga 4:1. Düren 99—SV Köln. Südz 99 5:0. Rapid—WAC 4:2. FC Wien—Amateure. Steyr, 3:0. Vienna—Austria 4:1. Stuttgarter Kickers—Sportfreunde 8:0 itd. Med prijateljskimi srečanji je bilo največ zanimanja za dvojbo Monakova in Stuttgarta, v katerem so prvi zmagali z 2:1. Neljubno presenečenje je

